

Utilizând metodele interactive prezentate mai sus, elevul are rol de participant activ la actul învățării în studierea personalităților istorice. Astfel, acestuia i se dă posibilitatea de a descoperi singur informația de care are nevoie, de a o analiza critic, și de a emite judecăți de valoare asupra sa. Capacitatea de a formula puncte de vedere argumentate și fundamentate critic a devenit esențială într-o lume în care evenimentele se succed într-un ritm din ce în ce mai alert, iar informația este tot mai abundentă.

Istoriei îi revine un rol esențial în formarea personalității elevilor. Istoria nu doar transmite un volum de cunoștințe în informarea elevilor asupra curgerii datelor sau a desfășurării unor evenimente istorice, ci are rolul important de a forma capacitatea de interpretare, înțelegere și acțiune.

Bibliografie

1. Beșliu, D.; Dvorski, M.; Manea, M.; Palade, E.; Stamatescu, M.; Stănescu, E. Istorie. Sugestii didactice pentru clasa a IV-a. Craiova: Ed. Educația 2000+, 2006
2. Bolovan, S P. Didactica istoriei. Noi orizonturi în predarea, învățarea și evaluarea istoriei prin metode active. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2007.
3. Cerbușca, P. Istoria românilor și universală. Manual pentru clasa a IV-a. Chișinău: Știința, 2020, 75 p.
4. Curriculum național: învățământul primar. Chișinău, 2018.
5. Ghid de implementare a curriculumului pentru învățământul primar. Ch., 2018
6. Radu, E. R. Aspecte metodice ale predării istoriei în ciclul primar <http://www.asociatia-profesorilor.ro/aspecte-metodice-ale-predarii-istoriei-in-ciclul-primar.htm>
7. Roșioru-Caciuc, L.; Roșioru, V. Jocuri didactice la istorie, Chișinău: Epigraf, 2006.

CZU:371.3028:373.3

MODALITĂȚI DE STIMULARE A INTERESULUI PENTRU LECTURĂ ÎN CLASELE PRIMARE

CORGHENCEA Nina, învățătoare, grad didactic I,
Instituția Publică Liceul Teoretic „Liviu Deleanu”

Rezumat. Cartea îi oferă celui ce o parcurge, pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt de cultură, prilejuri unice de reflexie și de trăiri spirituale. Ea îndeamnă la introspecție, contribuie substanțial la formarea și modelarea personalității și comportamentului cititorului. În vederea stimulării interesului pentru lectură în perioada școlarității mici sunt utilizate diverse modalități, cum sunt: stimularea gustului pentru lectură, apropierea copiilor de carte și de cuvântul scris, formarea unei atitudini de față de carte/personaje literare, familiarizarea elevilor cu diferite tipuri

de scriere, îmbunătățirea comunicării orale și stimularea interesului pentru citit-scris; stimularea imaginației și a creativității verbale, împărtășirea experiențelor personale; cunoașterea bibliotecilor.

Cuvinte-cheie: *carte, lectură, modalități de stimulare a lecturii, elevi.*

Abstract. *The book offers the reader, in addition to the satisfactions that any cultural event brings, unique opportunities for reflection and spiritual experiences. It urges introspection, contributes substantially to the formation and shaping of the reader's personality and behavior. In order to stimulate the interest for reading during low school, various ways are used, such as: stimulating the taste for reading, bringing children closer to books and the written word, forming an attitude towards books / literary characters, familiarizing students with different types of writing , improving oral communication and stimulating interest in reading and writing; stimulating imagination and verbal creativity, sharing personal experiences; knowledge of libraries.*

Keywords: *book, reading, ways to stimulate reading, students.*

Lectura are un rol deosebit în viața elevilor, deoarece le stimulează interesul, contribuie la formarea unui vocabular bogat, le dezvoltă dragostea pentru frumos. Din primii ani de școală elevii sunt fascinați de universul basmelor și al povestirilor ai căror eroi îi ajută să înțeleagă prietenia, cinstea, omenia, corectitudinea. Personajele literare devin uneori adevărate exemple de viață, demne de urmat.

Dar nu toți elevii preferă să citească și aici rolul primordial îl are cadrul didactic, care trebuie să identifice diverse modalități pentru a-i provoca la lectură.

În vederea stimulării interesului pentru lectură în perioada școlarității mici sunt utilizate diverse modalități, cum sunt: stimularea gustului pentru lectură, apropierea copiilor de carte și de cuvântul scris, formarea unei atitudini de față de carte/personaje literare, familiarizarea elevilor cu diferite tipuri de scriere, îmbunătățirea comunicării orale și stimularea interesului pentru citit-scris; stimularea imaginației și a creativității verbale, împărtășirea experiențelor personale; cunoașterea bibliotecilor.

În vederea trezirii interesului elevilor pentru lectură sunt recomandabile diferite activități și modalități [1]:

- Alegerea textelor în concordanță cu orizontul de așteptare al elevilor și cu particularitățile de vârstă;
- Entuziasmul cadrului didactic când citește;
- Transpunerea textelor literare în alt limbaj: mimică, joc de rol, pantomimă, dramatizare;
- Utilizarea metodelor interactive;
- Însotirea activităților de citire cu cele de scriere;

- Parteneriate și activități comune cu biblioteca;
- Întâlnirea cu scriitori pentru copii;
- Dramatizarea unor texte cunoscute;
- Organizarea unor cercuri de lectură, ateliere de lectură, a unor șezători și concursuri etc;

În procesul citirii textului, prima etapă este **motivarea pentru învățare**, prin care se trezește interesul elevilor pentru textul literar nou, dar cu accent pe abilitățile de comunicare în baza comprehensiunii lui. După ce elevii au citit textul în gând sau în șoaptă, urmează **întrebările în baza textului**, prin care verificăm dacă citirea a fost conștientă. Întrebările pot fi elaborate de către învățător sau se propun cele din manual, iar fiecare întrebare trebuie să fie clară, să se refere la textul citit, să stimuleze gândirea, imaginația, creativitatea, să solicite construcții personale de răspunsuri, să fie prezentată într-un enunț accesibil clasei și potrivit ca dimensiune.

În vederea verificării nivelului de înțelegere a conținutului textului elevii *vor răspunde, în scris sau oral, la întrebările din manual*. Această etapă urmărește atât înțelegerea textului, cât și formarea primelor deprinderi de lucru cu textul literar.

Citirea expresivă a învățătorului provoacă elevul la ascultare și constituie un puternic imbold în perfecționarea citirii lor, se citesc fie povestiri scurte în întregime, fie fragmente cu înțeles relativ deplin. Acest procedeu variază și durata citirii și pentru clasele mai mici citirea expresivă poate dura 20-25 de minute. Calitatea expresivității citirii constituie o condiție esențială în folosirea acestui procedeu, alegerea cu grijă a tonului just, folosirea corectă a pauzelor. Citirea expresivă a învățătorului este un model, pe care elevul îl urmează, de aceea trebuie de ales tonul potrivit, de respectat pauzele. Citirea expresivă a unor povestiri scurte formează o activitate de bază începând din perioada preabecedară, tocmai aici se pun bazele dragostei pentru lectură, acum apare la elevi dorința de a începe cât mai repede să citească.

Tot un moment important al lecturării textului este **citirea expresivă cu întreruperea lecturii într-un moment interesant** al desfășurării acțiunii. Se poate realiza atât de învățător sau de către un elev și constituie un model de citire pe care elevii îl vor urma, trezându-le interesul, pentru a afla finalul, curiozitatea de a comunica lectura și stimulează emoții și sentimente.

Deseori **povestirea integrală sau parțială a unui text făcută de către un elev sau de către învățător** contribuie la provocarea interesului de a lectura cartea. Felul cum se povestește, cum se prezintă fragmentul atrage atenția elevilor în toate calitățile ei, dezvoltă deprinderile de citire conștientă, fluentă, expresivă, formează deprinderi de povestire logică, de exprimare clară, de argumentare și justificare a părerilor, stimulează trăiri afective, dezvoltă capacitatea de a discerne etic, stimulează dorința de a citi și de a expune colegilor cele citite.

Recenzia de carte este o modalitate de a vorbi cu cartea. În clasele mici vorbim de competarea fișei de lectură, prin care se prezintă titlul textului citit, autorul, volumul din care face parte textul, editura, anul apariției, principalele personaje, morala (învățătura) ce se desprinde din text.

Prin această metodă practică de a promova lectura, elevii sunt îndrumați spre realizarea de schițe-recenzii care să promoveze actul lecturii de plăcere. Când vorbește despre carte, elevul transpune câteva gânduri personale, stări emoționante produse de lectură și ideile din carte sau cele care sunt semnificative pentru cititor. Concluzia recenziei este însoțită de mesajul cărții.

Jurnalul de lectură este o modalitate ce se constituie și într-o activitate care cuantifică experiența lecturii, dar și reacțiile cititorului, bazate pe cogniții, emoții și atitudini. Realizarea jurnalului de lectură le permite elevilor să-și reactualizeze acțiunea cărților citite, fiind și o formă de exersare a gândirii creative care face posibilă discuția dintre colegi. Componenta unui jurnal de lectură ar trebuie să aibă în vedere [3]:

- lista cărților lecturate: autor, titlu, număr de pagini;
- note de lectură sub formă de citate, fragmente importante/preferate;
- întrebări iscate pe marginea cărții citite;
- o scurtă prezentare a personajelor preferate;

În structura unui *jurnal de lectură* s-ar putea regăsi observații personale, idei însoțite de motivări sau argumentări precum:

- *Cartea mi-a stârnit sentimente de ....*
- *Ceea ce impresionează este faptul că ...*
- *Lectura m-a determinat să-mi amintesc că ...*
- *Cartea seamănă ca ideatică cu ...*
- *Găsesc că un moment emoționant a fost atunci când ...*
- *Dacă aș fi fost scriitorul acestei opere, aș fi modificat partea în care ...*

Organizarea unor expoziții de cărți se pot organiza pe baza unei tematici sau se expun cărțile nou apărute. Pentru astfel de expoziții se împrumută pe termen scurt cărți de la biblioteca școlară, cărțile expuse sunt însoțite de scurte prezentări sau se extrag scurte fragmente mai interesante, vitrina se ornează cu poze ale autorului și ilustrații atrăgătoare. Ar fi bine de organizat cât mai des, uneori se solicită bibliotecarului să o organizeze la bibliotecă sau în holul instituției. Ca variantă alternativă o putem identifica și în librării.

Șezătorile literare provoacă interesul elevilor pentru lectură, incuzând unele fragmente din operele diverșilor scriitori citite acasă, se pot realiza și scenarii pe baza acestora. În cadrul șezătorii se cuprind mai multe secvențe din opera și pot participa mai mulți elevi, având roluri diferite și pregătit decorul necesar [2].

Jocurile literare se folosesc, mai ales, pentru memorarea numelui autorului și a titlurilor cărților. Se solicită cât mai multe răspunsuri de tipul: numirea autorilor; numirea operelor unui autor; identificarea operei după lectura unui fragment; identificarea personajului după caracterizare sau după replică; recunoașterea operei personajului, momentului acțiunii, după ilustrații; continuarea povestirii întrerupte la un moment dat; enumerarea mai multor opere ale unui scriitor; enumerarea mai multor opere cu aceeași temă sau același motiv; jocul cu versuri: recitare, recunoaștere, comunicare. Acestea provoacă răspunsuri multiple și dezvoltă spiritul de competiție, stimulează dorința de a citi mai mult, de a se afirma în întrecere, formează capacitatea de selectare, de comparare, de asociere, de exprimare orală, spontană și expresivă. Câștigătorul este cel care a numit cel mai mare număr de opere și autori.

Concurs de fragmente video ale cărții citite Este o activitate atractivă și inovativă prin faptul că solicită imaginația elevilor, ei caută cel mai ingenios loc pentru a filma fragmentul: o bibliotecă, un cadru din natură, pădurea sau chiar propria cameră de studiu. Apoi pregătesc o prezentare interesantă și emoționantă despre o carte citită, aleasă de ei. Activitatea se dovedește a fi productivă și prin prisma faptului că elevii din generațiile actuale sunt pasionați de tehnologie și le mănuiesc ușor.

Pentru ca activitățile de lectură să fie eficiente trebuie să cunoaștem permanent ce cărți citesc elevii și să ducem evidența. În acest sens, urmărim o serie de criterii de evaluare referitoare la ritmul de lectură și tipul de preferință, capacitatea de asimilare și de prezentare a lecturii, fluenta, frecvența și calitatea intervențiilor în discuții, capacitatea de redare dramatică, teatrală, a unor dialoguri, capacitatea de recitare artistică, încercări de creație literară, plastică, originală, capacitatea de asociere interdisciplinară și altele.

Pentru ca evaluarea să fie cât mai obiectivă folosim o gamă largă de metode și instrumente, cum ar fi: chestionare care vizează prin conținutul lor interesul elevilor pentru lectură, înregistrarea numărului de texte citite de către fiecare elev, prin consemnarea unor simboluri și acordarea de diplome atunci când a acumulat un anumit număr de simboluri, analiza caietului de evidență a elevilor care și-au rezolvat sarcinile de lucru săptămânale; analiza fișelor de împrumut completate de către bibliotecarul clasei.

Importanța lecturii este dată de aspectele educative pe care le implică. Sub aspect cognitiv, lectura contribuie la îmbogățirea cunoștințelor despre lume și viață. Sub aspect educativ, lectura are o contribuție majoră la educarea elevilor în dimensiunile etice și estetice. Aspectul formativ constă în faptul că lectura are drept consecință formarea și validarea tehnicilor de muncă intelectuală, dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare corectă și expresivă.

Cartea îi oferă celui ce o parcurge, pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt de cultură, prilejuri unice de reflexie și de trăiri spirituale. Ea îndeamnă la introspecție, contribuie substanțial la formarea și modelarea personalității și comportamentului cititorului. Poate de aceea cartea este prezentă mereu în viața omului modern cu toată „conurența” televizorului sau a calculatorului.

Lectura rămâne una dintre cele mai intense, mai educative și mai răspândite activități. Cu cât apropierea copilului de carte se face mai devreme, cu atât mai importante și mai durabile sunt efectele ei în domeniul limbajului, al comunicării, precum și în cel al comportamentului și al socializării.

Bibliografie

1. Costea, O. Didactica lecturii, o abordare funcțională. Iași: Ed. Institutul European, 2007.
2. Marin, M. Didactica lecturii. Ch.: Cartier, 2014.
3. Pamfil, A. Limba și literatura română, perspective complementare. Pitești: Editura Paralela 45, 2009.
4. Parfene, C. Literatura în școală. București E.D.P., 1977.

CZU:37.034:373.3

STRATEGII INTERACTIVE DE EDUCAȚIE MORALĂ A ELEVILOR DE VÂRSTA ȘCOLARĂ MICĂ

VINNICENCO Elena, doctor, conferențiar universitar,

Universitatea de Stat din Tiraspol

CREȚU Dorina, învățătoare, grad didactic II,

Liceul Teoretic „Alecu Russo”

Rezumat. *Formarea și dezvoltarea comportamentului moral al elevilor din clasele primare este determinat de toți factorii educaționali: familie, grădiniță, școală, mass-media etc. Metodele de educație morală au un rol formativ, constructiv, de formare nemijlocită a unei conștiințe și conduite etice demne, civilizate.*

Cuvinte-cheie: *comportament moral, metode interactive, conștiința morală, conduita morală.*

Abstract. *The formation and development of the moral behavior of primary school students is determined by all educational factors: family, kindergarten, school, media, etc. The methods of moral education have a formative and constructive role of the direct formation of a dignified, civilized and ethical conscience and conduct.*

Keywords: *moral behavior, interactive methods, moral conscience, moral conduct.*

Formarea culturii morale a elevilor din clasele primare reprezintă un proces orientat de formare a conștiinței și comportării morale.

Nicola I. menționează o multitudine de caracteristici ale comportamentului moral și anume apare ca o obiectivare a conștiinței morale în fapte și acțiuni, dar și o manifestare a conștiinței în relațiile morale practice ale copilului [3].